

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
Voortgang Informatieveiligheid

ons kenmerk
ECLBR/U201400974
Lbr. 14/042

datum
22 mei 2014

Samenvatting

Tijdens de Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de VNG op 29 november 2013 is de Resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente' met 95% van de stemmen aangenomen. Een mijlpaal als het gaat om het structureel werken aan informatieveiligheid binnen het gemeentelijke domein. In de ledenbrief van 12 maart met informatie ten behoeve van de collegeonderhandelingen (kenmerk: ECLBR/U201400626) bent u geïnformeerd over de stappen die gemeenten op informatieveiligheid zouden moeten zetten.

Met deze ledenbrief informeert de VNG u over de vorderingen op het gebied van informatieveiligheid binnen het gemeentelijk domein. Tevens roept de VNG u op om werk te maken van uw verantwoordelijkheid in het kader van de Resolutie. Dit door zo snel mogelijk de volgende zaken ten uitvoer te brengen:

- 'officieel' aan te sluiten bij de Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten (IBD);
- de uitvraag 'Informatieveiligheid' via waarstaatjegemeente.nl in te vullen;
- gebruik maken van het ondersteuningsaanbod van de Taskforce Bestuur en Informatieveiligheid Dienstverlening (Taskforce BID).

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n)
betreft Voortgang Informatieveiligheid	ons kenmerk ECLBR/U201400974 Lbr. 14/042	datum 22 mei 2014

Geacht college en gemeenteraad,

Tijdens de Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de VNG op 29 november 2013 is de Resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente' met 95% van de stemmen aangenomen. Een mijlpaal als het gaat om het structureel werken aan informatieveiligheid binnen het gemeentelijke domein. In de ledenbrief van 12 maart met informatie ten behoeve van de collegeonderhandelingen (kenmerk: ECLBR/U201400626) bent u geïnformeerd over de stappen die gemeenten op informatieveiligheid zouden moeten zetten.

Met deze ledenbrief informeert de VNG u over de vorderingen op het gebied van informatieveiligheid binnen het gemeentelijk domein. Tevens roept de VNG u op om werk te maken van uw verantwoordelijkheid in het kader van de Resolutie. Dit door zo snel mogelijk de volgende zaken ten uitvoer te brengen:

- 'officieel' aan te sluiten bij de Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten (IBD);
- de uitvraag 'Informatieveiligheid' via waarstaatjegemeente.nl in te vullen;
- gebruik maken van het ondersteuningsaanbod van de Taskforce Bestuur en Informatieveiligheid Dienstverlening (Taskforce BID).

Voortgang op Informatieveiligheid

Gemeenten zijn als professionele, meest nabije overheid verantwoordelijk voor het op orde hebben van hun informatieveiligheid. Tijdens de BALV van 29 november 2013 is met 95% van de stemmen de Resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente' (verder: de Resolutie) aangenomen. Deze geeft vorm en inhoud aan Verplichtende Zelfregulering op Informatieveiligheid zoals beschreven in de ledenbrieven van juni en oktober 2013 (respectievelijk kenmerk: BABVI/U201301281 en BABVI/U201300696).

Met de Resolutie vragen gemeenten terug aan het Rijk dat de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG) wordt erkend als het gemeentelijk normenkader, dat de auditlast voor gemeenten zoveel mogelijk wordt teruggebracht en dat wet- en regelgeving zo beperkt mogelijk wordt gehouden. De VNG heeft in de Bestuurlijke Regiegroep Dienstverlening en e-Overheid, het bestuurlijke overleg tussen het Rijk, de VNG, het UvW, het IPO en de Manifestpartijen, aangegeven dat ze op basis van de Resolutie wil bereiken dat op deze aspecten bestuurlijke afspraken worden gemaakt met het Rijk. De besprekingen hierover zijn gaande. Hieronder wordt beschreven hoe op dit moment samen met gemeenten invulling wordt gegeven aan de Resolutie.

Verlagen van de auditlast

De VNG is op verzoek van gemeenten in samenwerking met de Taskforce BID, de Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten (IBD) en het Rijk begonnen met een traject om de auditlast op het gebied van informatieveiligheid bij gemeenten terug te dringen. In mei is hiervoor gestart met een pilot 'Eenduidige Normatiek Singel Information Audit' (ENSIA) waar ook gemeenten aan deelnemen. Deze pilot is erop gericht om de verschillende verantwoordingen te stroomlijnen aan de hand van het gemeenschappelijk basisnormenkader: de BIG.

De uitkomsten van de pilot worden door de VNG gebruikt om met het Rijk tot overeenstemming te komen over het structureel stroomlijnen van de verschillende verantwoordingsverplichtingen, waarmee de auditlast voor gemeenten wordt teruggedrongen. Om het terugdringen van de auditlast te doen slagen, is het van belang dat gemeenten laten zien dat zij hun verantwoordelijkheid nemen. Dit moet zowel generiek gebeuren, zoals beschreven in de Resolutie, als specifiek binnen het domein van Werk en Inkomen en ten behoeve van de drie decentralisaties.

Informatieveiligheid in het domein Werk en Inkomen en de drie decentralisaties

De komst van de decentralisaties in het sociale domein en de tegenvallende prestaties van gemeenten bij de uitwisseling van gegevens Binnen de sector Werk en Inkomen zorgen voor verhoogde aandacht voor de informatieveiligheid.

Zoals beschreven in een ledenbrief van 12 november 2013 (kenmerk: BAWI/U201301372) moeten gemeenten zo snel mogelijk zorgen dat hun systeem voor gegevensuitwisseling in de sector Werk en Inkomen (Suwinet-Inkijk en Suwinet-Inlezen) veilig gebruikt wordt. Enerzijds om de privacy van cliënten te waarborgen en anderzijds om ongewenste regelgeving te voorkomen. Als de prestaties van gemeenten met betrekking tot veilig gebruik van Suwinet-Inkijk en Suwinet-Inlezen niet op korte termijn (in 2014) significant verbeteren, zet dat een rem op de doorontwikkeling van gegevensuitwisseling en de bijbehorende regelgeving voor de decentralisaties. Daarom heeft de VNG een verbeterplan opgesteld bestaande uit onder andere een zelfanalysetool, een stappenplan voor een generieke lokale aanpak, normspecifieke tools (via www.bkwi.nl/veiligheid), best practices en (reeds plaatgevonden) voorlichtingsbijeenkomsten. Binnenkort wordt nog een verbeterde tool ten behoeve van de controle op het gebruik ter beschikking gesteld. Alle gemeenten kunnen hier gebruik van maken en zullen hun informatieveiligheid in het domein Werk en Inkomen op orde moeten hebben om het vertrouwen van burgers, bedrijven en ketenpartners niet te schaden.

In januari 2014 zijn VNG en KING gestart met de landelijke ondersteuningsaanpak voor de informatievoorziening in het sociaal domein (het VISD-project), zoals beschreven in de ledenbrief van 31 oktober 2013 (kenmerk: BAOZW/U201301420). De gegevensuitwisseling tussen gemeenten en uitvoerders in het sociaal domein vraagt om een gezamenlijke aanpak. Vertrouwen binnen ketens en tussen ketenpartners is een randvoorwaarde voor het kunnen uitwisselen van gegevens en daarom krijgt informatieveiligheid de expliciete aandacht binnen het VISD-project. Het VISD-project maakt hierbij gebruik van de expertise van de IBD en er wordt gewerkt in lijn met de Resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente'. De experts van de IBD zullen onder andere risicoanalyses en Privacy Impact Assessments (PIA's) uitvoeren, om te komen tot mogelijk aanvullende maatregelen, die bovenop de gemeentebrede BIG voor het sociale domein zullen gelden. Kortom, zeker ook binnen het kader van de drie decentralisaties moet elke gemeente expliciet aandacht geven aan informatieveiligheid.

Gemeenten nemen hun verantwoordelijkheid

De VNG roept alle gemeenten op om hun eigen verantwoordelijkheid te nemen met betrekking tot informatieveiligheid. Dit kan door te werken vanuit het kader dat in de Resolutie is beschreven. Nog lang niet alle gemeenten hebben volledig opvolging gegeven aan de afspraken in de Resolutie. Volledig opvolging geven aan de resolutie vereist focus en kost uiteraard tijd. Het is daarom zaak het tempo waarmee dit wordt opgepakt zo hoog mogelijk te houden. Het is van belang dat alle gemeenten het onderwerp informatieveiligheid bestuurlijk borgen. Ook zullen alle gemeenten conform de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG) moeten werken. Verder is het zaak dat elke gemeente aansluit bij de Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten (IBD), zodat in geval van informatiebeveiligingsincidenten snel en adequaat gereageerd kan worden richting specifieke gemeenten.

Hieronder worden de drie initiatieven beschreven, die gemeenten helpen om het thema informatieveiligheid op een professionele manier te adresseren. Elke gemeente zou hier gebruik van moeten maken om de volgende stappen te zetten richting een veiligere informatievoorziening en dienstverlening.

'Officieel' aansluiten bij de Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten (IBD)

De IBD is actief sinds 1 januari 2013. Aanleiding voor de oprichting van de IBD vormen de leerpunten uit een aantal grote incidenten op informatiebeveiligingsvlak. De doelstelling van de IBD is echter breder dan het coördineren van het oplossen van informatiebeveiligingsincidenten. De IBD zet in op kennisdeling, bewustwording, en preventie, detectie en coördinatie van incidenten in relatie tot informatieveiligheid.

Een gemeente kan pas volledig, dat wil zeggen gemeente-specifiek, gebruik maken van de dienstverlening van de IBD op gebied van incidentpreventie, -detectie, en –coördinatie, wanneer deze 'officieel' is aangesloten bij de IBD. Een van de belangrijkste doelstellingen van de IBD in 2014 is daarom om alle gemeenten aan te sluiten. Bovendien neemt de gemeente door 'officieel' aan te sluiten de verantwoordelijkheid voor zichzelf en voor het gehele gemeentelijk domein. De gemeentelijke keten is immers zo sterk als de zwakste schakel. Op dit moment is de helft van alle gemeenten 'officieel' aangesloten bij de IBD. Om adequaat op dreigingen in te kunnen spelen is het uiteraard wel noodzakelijk dat elke gemeente zo snel mogelijk aansluit. De IBD is alleen dan in staat om gemeente-specifieke ondersteuning in geval van incidenten te leveren. De VNG roept daarom alle gemeenten op om op korte termijn, doch uiterlijk december 2014 aan te sluiten bij de IBD. Wilt u uw gemeente meteen laten aansluiten? Dat kan door een e-mail te sturen naar aansluiten@IBDgemeenten.nl. Voor meer informatie kunt u terecht op de website van de IBD: www.IBDgemeenten.nl.

Transparantie middels waarstaatjegemeente.nl

Conform de Resolutie zullen gemeenten transparant zijn over de invulling van verplichtende zelfregulering middels waarstaatjegemeente.nl. In opdracht van de VNG heeft KING waarstaatjegemeente.nl hierop ingericht. In 2014 wordt er tweemaal een uitvraag 'Informatieveiligheid' via waarstaatjegemeente.nl gedaan. De eerste uitvraag vindt plaats in mei en betreft een 0-meting. Het voornemen is de uitkomsten van deze 0-meting te presenteren tijdens het deelcongres Informatieveiligheid van het VNG-jaarcongres op 17 juni. De tweede uitvraag vindt plaats in het vierde kwartaal van 2014. De uitkomsten van die uitvraag worden gepubliceerd op waarstaatjegemeente.nl. Voor (keten)partners wordt hiermee inzichtelijk in hoeverre gemeenten werk hebben gemaakt van de acties zoals benoemd in de Resolutie zoals van een professionele organisatie mag worden verwacht. Uiteraard staat de verdere concretisering van de Resolutie, relevante input voor u als bestuurder, ook tijdens dit deelcongres centraal.

Uw gemeentesecretaris ontvangt een verzoek om een vragenlijst in te (laten) vullen. De VNG roept alle gemeenten op deze vragenlijst in te vullen en hiermee de eigen verantwoordelijkheid te nemen en te laten blijken.

Ondersteuning door de Taskforce Bestuur en Informatieveiligheid Dienstverlening (Taskforce BID)

In nauwe samenwerking met de VNG ondersteunt de Taskforce BID gemeenten in 2013 en 2014 op het niveau van de raad, het college en de gemeentesecretaris om de verantwoordelijkheid voor informatieveiligheid en het onderwerp informatieveiligheid hoog op de agenda te krijgen. Zowel qua bewustwording als qua sturing. Zo geeft de Taskforce BID in samenwerking met de Vereniging van Gemeentesecretarissen (VGS) tijdens de bijeenkomsten van de regionale kringen workshops over informatieveiligheid. Hierin worden gemeentesecretarissen meegenomen in het antwoord op de vraag hoe zij grip kunnen krijgen op informatieveiligheid vanuit hun belangrijke rol als hoogst ambtelijke verantwoordelijke binnen de gemeente. Meer informatie hierover vindt u op <http://www.taskforcebid.nl>. Heeft u interesse? Neem dan contact op met de Taskforce BID. Tot eind 2014 is het nog mogelijk gebruik te maken van dit aanbod, daarom beveelt de VNG alle gemeenten aan om dit te doen.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop followed by a horizontal line extending to the right.

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.